

רע"פ 4315/18 - יניב שדה נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 4315/18

לפני:

כבוד השופט י' אלרון

המבקש:

יניב שדה

נ ג ד

המשיבה:

מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט
המחוזי מרכז-לוד ב-עפ"ג 57587-11-17 מיום
17.04.2018 שניתן על ידי הנשיא א' טל והשופטים ש'
בורנשטין ו-ד' עטר

בשם המבקש:

שרית קוטלובסקי

החלטה

1. בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז לוד בעפ"ג 57587-11-17 (הנשיא א' טל והשופטים ש' בורנשטין וד' עטר) מיום 17.4.2018, אשר דחה את ערעורו של המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום בפתח תקווה בת"פ 31131-12-13 (השופטת א' דניאלי) מיום 22.10.2017, שהשית על המבקש עונש של 10 חודשי מאסר בפועל, 6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים ופיצוי כספי למתלוננים בסך כולל של 390,000 ש"ח.

2. המבקש הורשע על פי הודאתו בכתב האישום המתוקן בעבירות של גניבה בידי מורשה, לפי סעיף 393(3) לחוק עמוד 1

העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); זיוף בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 418 לחוק; זיוף, לפי סעיף 418 לחוק; שימוש במסמך מזויף, לפי סעיף 420 לחוק (שתי עבירות); קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 415 סיפא לחוק (שתי עבירות); שימוש בעורמה ותחבולה - לפי סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961 (שלוש עבירות).

על פי העובדות המתוארות בכתב האישום המתוקן, בתקופה הרלוונטית לכתב האישום, עשה המבקש שימוש שלא כדין בכספים שהועברו לחזקתו כעורך דין, וכן קיבל לידיו כספים במרמה בקשר עם תפקידו כעורך דין. זאת, כאשר המבקש הבטיח ללקוחותיו בכזב כי יגיש בשמם תביעות משפטיות שונות, אך למרות שקיבל את שכר טרחתו לא נקט בפעולות כאמור. כמו כן, זייף המבקש פרוטוקולים ומסמכי בית משפט שונים על מנת לקיים מצגי שווא בפני לקוחותיו, לפיהם טיפל לכאורה בעניינים אשר לשמם נשכרו שירותיו. לבסוף, נטל המבקש לחזקתו ועשה שימוש פרטי בכספים אשר הופקדו בידי לטובת לקוחותיו.

בסך הכל קיבל המבקש במרמה וגנב מלקוחותיו סכומי כסף שהצטברו לסך כולל של 260,220 ש"ח.

עוד תואר בכתב האישום, כי בתקופה שבין שנת 2007 לשנת 2009, בעת שהיה מושעה מלשכת עורכי הדין, עסק המבקש במתן שירותים משפטיים וביצירת מצגים כוזבים לפיהם הוא מתעתד ליתן שירותים משפטיים ללקוחותיו.

בתקופה זו הפיק המבקש הכנסות מעיסוקו, בסכום של לכל הפחות 280,000 ש"ח. על פי הנטען בכתב האישום, המבקש לא דיווח על הכנסותיו לפקיד השומה, וזאת על מנת להתחמק מתשלום מס.

3. במסגרת הסדר הטיעון סוכם כי המשיבה תעתור לעונש מאסר בפועל של 12 חודשים לכל היותר, בין היתר בשל פרק הזמן הארוך שחלף מאז ביצוע המעשים (בין השנים 2006-2009) ועד להגשת כתב האישום (בשנת 2013).

4. בחודש אפריל 2017 הוגש תסקיר בעניינו של המבקש, אשר לא צורף לבקשה. על פי האמור בגזר דינו של בית משפט השלום, מהתסקיר עלה כי המבקש נמנע מלקבל אחריות מלאה למעשיו וכי התקשה להבין את ההשלכות הקשות של התנהגותו על לקוחותיו ולגלות אמפתיה כלפיהם. עוד התרשם שירות המבחן כי המבקש עלול לשוב על דפוסי התנהגות של מרמה והונאה, וכי מודעותו לבעייתיות שבהתנהגותו מצויה בשלב ראשוני בלבד.

יחד עם זאת, סבר שירות המבחן כי הטלת עונש מאסר לריצוי בפועל על המבקש עלולה לפגוע באופן משמעותי בילדיו המתגוררים עמו, בהם ילדיו מנישואים קודמים המצויים במשמורתו, ועל כן המליץ על העמדת המבקש בפיקוח שירות המבחן ועל השתת עונש מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות.

5. בגזר דינו עמד בית משפט השלום על חומרת מעשיו של המבקש, אשר פגעו פגיעה אנושה באמון הציבור במקצוע עריכת הדין, בתדמיתו ובכבודו. בהקשר זה קבע בית המשפט כי:

"לא די שהנאשם [המבקש - י' א'] כאמור הונה את לקוחותיו, אלא שזייף מסמכים הנחזים להיות שיפוטניים ושל מזכירות בית המשפט, כדי להסוות את המעשים אותם ביצע. עסקינן במעשים מתוכננים ושיטתיים כשהנאשם גונב שוב ושוב מלקוחותיו, דוחה אותם בטענות שונות, מציג בפניהם מצגי כזב ומזייף מסמכים. ... מעשיו של הנאשם גרמו לנזק כלכלי כבד ולעגמת נפש מתמשכת ללקוחותיו, אשר חלקם העידו בבית המשפט טרם קבלת האחריות על ידי הנאשם, וכואבים עד היום את מעשי הנאשם".

אל מול חומרת המעשים, שקל בית המשפט לקולא את הודאתו של המבקש, אף שזו נעשתה רק לאחר שמיעת חלק ניכר מראיות התביעה, וכן את חלוף הזמן מאז ביצע המבקש את העבירות. כמו כן, שקל בית המשפט את נסיבותיו האישיות של המבקש, בהן מצבו הרפואי המורכב וכן היותו המטפל העיקרי בשלושת ילדיו. לבסוף התחשב בית המשפט גם בכך שהמבקש השתלב לאחרונה בהליך טיפולי.

על אף זאת, קבע בית המשפט כי "אין בכל אלה כדי להביא לענישה שאינה מאחורי סורג ובריח". בית המשפט ציין כי העונש שעתרה לו המשיבה - שנת מאסר בפועל - חורג לקולא מרמת הענישה המקובלת, וכי בעמדתה שקלה המשיבה את השיקולים התומכים בהקלה בעונשו של המבקש, ובעיקר פרק הזמן המשמעותי מאז בוצעו העבירות וכן העובדה שהמבקש הפקיד בקופת בית המשפט את סכום הפיצוי הגבוה עוד טרם החלו הטיעונים לעונש.

בסופו של דבר השית בית המשפט על המבקש עונש מאסר של 10 חודשים לריצוי בפועל, בין יתר העונשים כמפורט בפסקה 1 לעיל, תוך שקבע כי:

"אם מצאתי בסופו של יום להקל יותר מההקלה המגולמת בעונש לו עתרה המאשימה, הרי שזאת אך על מנת לעודד את הנאשם בדרך השיקום שהחל בה לאחרונה".

6. המבקש ערער על גזר הדין לבית משפט קמא. בערעורו טען, כי בית משפט השלום לא נתן משקל מספק לשיהוי הניכר בהגשת כתב האישום - אשר הוגש רק בחלוף ארבע שנים מתום סיום החקירה בעניינו - ולעובדה שהפקיד את מלוא סכום הפיצוי בקופת בית המשפט עוד בטרם מתן גזר הדין.

בנוסף, לטענת המבקש, בית המשפט לא נתן משקל מספק לנסיבותיו האישיות, בהיותו מגדל את שלושת ילדיו מנישואיו הקודמים, ולשיקולי השיקום שלו. בהקשר אחרון זה נטען כי טעה בית משפט השלום משדחה את בקשתו להורות על קבלת תסקיר משלים בטרם יישמעו הטיעונים לעונש, שכן באותה עת חלפה כבר כחצי שנה מאז הוגש תסקיר שירות המבחן בעניינו, והוא הספיק להשתלב בהליך טיפולי משמעותי.

7. בפסק דינו דחה בית המשפט קמא את הערעור, תוך שקבע כי נסיבותיו המקלות של המבקש - ובהן הודאתו בעבירות, חלוף הזמן מאז ביצע המעשים ועד להגשת כתב האישום, ושיקולי השיקום - נשקלו כולם על ידי בית משפט השלום והביאו להקלה בעונשו של המבקש. בית המשפט קבע כי אין בעובדה שמדובר בעונש מאסר ראשון המוטל על

המבקש, כמו גם ביתר נימוקי הערעור, כדי להצדיק הקלה נוספת בעונשו, מעבר להקלה שהקל עמו בית משפט השלום.

בית המשפט דחה גם את טענת המבקש באשר לצורך בתסקיר משלים, תוך שקבע כי:

"לבד מכך שאנו בוחנים את גזר הדין של בית משפט קמא במועד נתינתו, שאז התסקיר שהיה בפניו היה תסקיר שלילי, איננו סבורים שיש בהשתלבותו של המערער [המבקש - י' א'] בהליך טיפולי מוצלח, לטענתו, כדי להצדיק הפחתה מעונש המאסר בפועל שהוגדר על ידי בית משפט קמא, בצדק, עונש קל, ואלמלא הסדר הטיעון אליו הגיעו הצדדים בפני בית משפט קמא, היה העונש הצפוי חמור יותר, לאור חומרת מעשיו של המערער והפגיעה המשמעותית בערכים המוגנים של האמון שנתנו בו לקוחותיו והאמון שנתנה בו לשכת עורכי הדין כאשר הסמיכה אותו לעסוק בעריכת דין".

8. המבקש הגיש בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית משפט קמא; היא הבקשה שלפניי.

9. בבקשתו שב המבקש על טענותיו כפי שהועלו בערעורו בבית משפט קמא, תוך שהדגיש כי בקשתו מעוררת "שאלה משפטית בעלת חשיבות עקרונית, והיא המשקל הראוי שיש ליתן לשיהוי ניכר בהגשת כתב אישום" וכי לשאלה זו "השלכות הרות גורל, אשר יש בה כדי להכתיב התנהלותה של הרשות ולהשליך על ניהול ההליך המשפטי כולו".

10. לאחר שעיינתי בבקשה ובנספחים לה, אני סבור כי דין הבקשה להידחות.

מן המפורסמות היא כי רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן רק במקרים נדירים, אשר מעוררים סוגיה עקרונית, החורגת מעניינו של המבקש, או כאשר נגרם למבקש עיוות דין מהותי או אי צדק. יתירה מזאת, בקשת רשות ערעור הנסובה אך ורק על חומרת העונש שהוטל על המבקש, תתקבל רק בנסיבות חריגות אשר בהן העונש האמור חורג באופן קיצוני מרמת הענישה המקובלת.

המקרה שלפנינו אינו בא בגדרם של אותם מקרים חריגים. טענותיו של המבקש כולן, בכלל זה טענת השיהוי בהגשת כתב האישום, אודותיה הכביר מילים, נדונו והוכרעו כבר בפני הערכאות הקודמות. על אף טענותיו של המבקש בעניין התמהמהותן של רשויות התביעה בפתיחת ההליך והנזק שנגרם לו בשל כך, ובעניין אי-הגשת תסקיר משלים אשר לשיטתו היה ביכולתו להעיד על התקדמותו בהליך השיקום, לא שוכנעתי כי למבקש נגרם עיוות דין או אי-צדק המצדיקים קבלת הבקשה.

11. כפי שצינו הערכאות הקודמות, העונש שהושת על המבקש מצוי מתחת לרף הנמוך של מתחם הענישה המקובל לעבירות מסוג אלו שביצע. העבירות שהורשע בהן המבקש הן במדרג חומרה גבוה במיוחד, לנוכח עיסוקו של המבקש כעורך דין, וניצול לרעה של האמון שנתנו בו לקוחותיו.

על אף החומרה שיש לייחס לעבירות שביצע, בגזר דינו נלקחו בחשבון כל הנסיבות לקולא, ובהן משך הזמן הרב ממועד ביצוע העבירות (עניין שנלקח בחשבון לקולא גם בגדר הרף העליון שהציבה המשיבה לטיעון לעונש במסגרת הסדר הטיעון); תשלום הפיצוי הגבוה אשר הופקד כבר בקופת בית המשפט; הודאתו של המבקש בביצוע העבירות; עברו הפלילי הנקי, למעט הרשעה ישנה אחת; וכן מעורבותו הרבה בגידול ילדיו הקטינים והנזק שעלול להיגרם להם עם כניסתו למאסר.

משכך, תמים דעים אני עם בית המשפט קמא, אשר קבע כי אין בכל הנסיבות הללו כדי להצדיק הקלה נוספת בעונשו של המבקש, מעבר להקלה שהקל עמו בית משפט קמא בעקבות הסדר הטיעון ובעקבות שיקולי שיקום.

12. נוכח כל האמור, אני דוחה את הבקשה.

המבקש יתייצב לשאת בעונש המאסר בפועל שהוטל עליו בהתאם לאמור בפסק דינו של בית משפט קמא. בקביעת מועד זה, נלקחה בחשבון התמשכות ההליכים עד כה, וכן העובדה כי פרק הזמן של כחודש ומחצה שנותר עד להתייצבותו של המבקש למאסר הוא מספיק לצורך התארגנות לכך.

ניתנה היום, כ"ט בסיון התשע"ח (12.6.2018).

ש ו פ ט